

2021

**PORADNIK DLA OSÓB
DOŚWIADCZAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ**

POWIATOWE CENTRUM
POMOCY RODZINIE
W LUBLINCU

PO.LUB
POWIAT LUBLINECKI

PORADNIK DLA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Spis treści

WSTĘP	3
DEFINICJA PRZEMOCY	3
RODZAJE I FORMY PRZEMOCY.....	4
MITY, STEREOTYPY, PRZEKONANIA	5
DZIECKO KRZYWDZONE W RODZINIE	5
PRZYGOTOWANIE DZIECKA DO PRZESŁUCHANIA W ROLI ŚWIADKA	8
CYKLE PRZEMOCY.....	9
PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY	11
FORMY I RODZAJE POMOCY	14
FORMY POMOCY, O KTÓRE MOŻE UBIEGAĆ SIĘ OSOBA	15
RODZAJE POMOCY, O KTÓRE MOŻE UBIEGAĆ SIĘ OSOBA	16
KILKA KROKÓW KU ZMIANIE.....	17
WZORY WNIOSKÓW I PISM PROCESOWYCH	21
ZAŁĄCZNIK NR 1.....	21
ZAWIADOMIENIE O POPEŁNIENIU PRZESTĘPSTWA WRAZ Z WNIOSEM O ŚCIGANIE SPRAWCY	
ZAŁĄCZNIK NR 2.....	22
WNIOSEK O PRYZNANIE PEŁNOMOCNICTWA Z URZĘDU	
ZAŁĄCZNIK NR 3.....	23
WNIOSEK O INFORMACJĘ O OPUSZCZENIU PRZEZ SKAZANEGO ZAKŁADU KARNEGO	
ZAŁĄCZNIK NR 4.....	24
POZEW O EKSMISJĘ	
ZAŁĄCZNIK NR 5.....	25
WNIOSEK O ZOBOWIĄZANIE SPRAWCY PRZEMOCY DO OPUSZCZENIA MIESZKANIA	
ZAŁĄCZNIK NR 6.....	26
ZAŚWIADCZENIE LEKARSKIE O PRZYCZYNACH I RODZAJU USZKODZEŃ CIAŁA ZWIĄZANYCH Z UŻYCIEM	
ZAŁĄCZNIK NR 7.....	27
WNIOSEK DOWODOWY	
ZAŁĄCZNIK NR 8.....	29
WNIOSEK O ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH	
ZAŁĄCZNIK NR 9.....	30
WNIOSEK O ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW EGZEKUCYJNYCH	
ZAŁĄCZNIK NR 10.....	32
WNIOSEK O ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH	
ZAŁĄCZNIK NR 11.....	33
WNIOSEK O ALIMENTY	
NOTATKI	34

WSTĘP

Przez stulecia przemoc wobec osób najbliższych często była społecznie akceptowana, a prawnie – usankcjonowana. Zachowania agresywne były traktowane jako naturalny element życia rodzinnego. Bierność otoczenia i społeczne przyzwolenie wobec sytuacji przemocowych w rodzinach pogłębiały dramat ofiar przemocy. Przedstawiano przemoc jako jeden z problemów tzw. „marginesu społecznego”.

„(...)Tymczasem przemoc w rodzinie jest obecna we wszystkich społeczeństwach, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który dotyczy może ludzi bez względu na ich wiek, status społeczny i materialny, poziom wykształcenia, wykonywany zawód itp.”

Jaszczak-Kuźmińska D., Michalska K., „Przemoc w Rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu.” Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2010.

Obecna rzeczywistość zmieniała podejście do problemu przemocy. Mnogość instytucji, organizacji zajmujących się tym problemem, nowe rozwiązania prawne, procedury mają na celu skuteczniejszą ochronę ofiar oraz walkę ze sprawcami przemocy w rodzinie.

„(...)Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej.”

Preambuła ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020r. poz. 218)

Kampanie społeczne, szkolenia w zakresie przeciwdziałania przemocy - mnogość działań w tej dziedzinie ma na celu zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zwiększanie świadomości społecznej obywateli oraz systematyczne podnoszenie profesjonalizmu służb.

Niniejszy Przewodnik został opracowany z myślą o osobach, które doznają przemocy w rodzinie by dostrzegły możliwość zmiany. Warto poznać swoje prawa oraz instytucje świadczące pomoc. **Pamiętajmy, nie pozwólmy się krzywdzić! Przemocy nic nie usprawiedliwia.** Zadaniem przewodnika jest przedstawienie zjawiska w taki sposób, by osoby będące świadkami przemocy pozbyły się wątpliwości, czy należy o tym mówić.

DEFINICJA PRZEMOCY

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy konieczne jest jej zdefiniowanie. Istnieje wiele definicji, które pomagają w zrozumieniu i zdiagnozowaniu tego zjawiska. Od 2005 roku postępujemy się definicją ujętą w *ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* według której przemoc w rodzinie to:

„jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”

RODZAJE I FORMY PRZEMOCY

PRZEMOC FIZYCZNA, polega na naruszeniu nietykalności cielesnej drugiego człowieka. Ten rodzaj przemocy jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko.

Dużo trudniejsza do zdiagnozowania i udowodnienia jest:

PRZEMOC PSYCHICZNA, która nie pozostawia śladów na ciele, ale silnie rani i okalecza psychikę. Jednym z drastycznych przejawów przemocy jest **PRZEMOC SEKSUALNA**, która polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu.

Do zjawisk przemocowych w rodzinie zalicza się także **ZANIEDBYWANIE**. Dokonuje się ono przez ignorowanie potrzeb drugiego człowieka, lekceważenie go, czy poświęcanie mu nienależytej uwagi. Zaniedbywanie może przybierać wymiar:

- fizyczny (jest ono szczególnie widoczne w przypadku dzieci głodnych, nieodpowiednio ubranych, brudnych), ale także
- psychiczny, który polega na nieokazywaniu uczuć.

na podstawie: Browne K., Herbert M., „Zapobieganie przemocy w rodzinie”,
Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa
1999.

Lakowska M., Paszkiewicz W., Wiechcińska A., „Wyprawa PoMoc – poradnik dla osób doświadczających przemocy w rodzinie”,
Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, Warszawa 2008.

PAMIĘTAJ!!! Przemoc psychiczna, to tzw. „centrum przemocy” i w zasadzie towarzyszy każdemu innemu rodzajowi przemocy. **Towarzyszy przemocy fizycznej przybierając formę zastraszania i gróźb, towarzyszy przemocy seksualnej przybierając formę zastraszania i zmuszania, towarzyszy wreszcie przemocy ekonomicznej przybierając formę zastraszania, poniżania.** Jej konsekwencje uderzają w: godność, poczucie wartości. Jest to także rodzaj przemocy, który najtrudniej rozpoznać np. rodzinie, świadkom, a nawet przedstawicielom różnych instytucji, zobowiązanych do pomagania czy przeciwdziałania przemocy.

(na podstawie: Arias L. A., Wiechcińska A., Paszkiewicz W., „Godne życie bez przemocy – poradnik dla osób stosujących przemoc”,
Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, Warszawa 2008.)

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy.

Rodzaje przemocy	Formy przemocy
PRZEMOC FIZYCZNA	Popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz – tzw. „policzek”.
PRZEMOC PSYCHICZNA	Obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, używanie wulgarnych epitetów, zawstydzanie, izolowanie, wmawianie choroby psychicznej, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania.
PRZEMOC SEKSUALNA	Gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.

PRZEMOC EKONOMICZNA	Celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawienie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek „na wspólne konto”, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.
--------------------------------	---

Źródło: Arias L. A., Wiechcińska A., Paszkiewicz W., „Godne życie bez przemocy – poradnik dla osób stosujących przemoc”, Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, Warszawa 2008.

MITY, STEREOTYPY, PRZEKONANIA

Przyglądając się zjawisku przemocy w rodzinie można stwierdzić, iż jest to problem często niezauważany przez najbliższe otoczenie. Obojętność społeczna, zdaniem wielu praktyków pracujących z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie, może wynikać z wielu powodów:

społeczeństwo, w myśleniu o przemocy bardzo często posługuje się utartymi schematami i stereotypami, np. „to był jednorazowy incydent, który się już nie powtórzy”;

SPOŁECZEŃSTWO CZĘSTO NIE ZNA INSTYTUCJONALNYCH FORM WSPARCIA OSOBY, KTÓRA DOŚWIADCZA PRZEMOCY;

w przypadku przemocy w rodzinie możemy mówić o zjawisku tzw. „rozproszonej odpowiedzialności” (ja nie zwrócę uwagi, że matka bije swoje dziecko, bo na pewno zrobi to ktoś inny);

istnieje kulturowa anonimowość społeczna, w której więzi sąsiedzkie ulegają gwałtownym rozluźnieniom;

Mity i stereotypy to kulturowo uwarunkowane, silne, ponadczasowe przekonania gromadzące wiedzę i sposób rozumienia różnych wydarzeń danej społeczności, niesione przez pokolenia. Mają one bardzo duży wpływ na zjawisko przemocy w rodzinie, bowiem wiele z nich stoi na straży jednej z największych wartości w naszej kulturze, którą jest rodzina. Mity i stereotypy opisują więc „pożądane” relacje w rodzinie, pomiędzy mężem i żoną, rodzicami i dziećmi; wyznaczają role kobiecie, mężczyźnie, dzieciom; „wyjaśniają” samo zjawisko i „dają wskazówki”, jak należy postępować wobec problemów rodzinnych. Wiele z nich, w najlepszej intencji ochrony rodziny, niestety sprzyja przemocy, usprawiedliwia ją i postuluje powstrzymanie się od reakcji osób z zewnątrz.

(na podstawie: Lakowska M., Paszkiewicz W., Wiechcińska A., „Wyprawa PoMoc – poradnik dla osób doświadczających przemocy w rodzinie”, Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, Warszawa 2008)

DZIECKO KRZYWDZONE W RODZINIE

Dzieci wychowujące się w rodzinach, gdzie występuje przemoc, narażone są na dwa rodzaje niszczących doświadczeń:

Pierwszy dotyczy dzieci, które są bezpośrednimi ofiarami przemocy.

Drugi dotyczy dzieci, będącymi świadkami przemocy stosowanej np. przez ojca wobec matki, rodziców wobec dzieci.

PAMIĘTAJ !!!

NA PODWÓJNE NIEBEZPIECZEŃSTWO NARAŻONE SĄ DZIECI, KTÓRE SAME DOŚWIADCZAJĄ PRZEMOCY, A ZARAZEM SĄ JEJ ŚWIADKAMI. WIELE Z NICH STAJE SIĘ BEZPOŚREDNIMI OFIARAMI PRZEMOCY, GDY PRÓBUJE POWSTRZYMAĆ SPRAWCĘ.

Dzieci krzywdzone, maltretowane, wykorzystywane seksualnie nie chcą opowiadać o swoich doświadczeniach. Lękliwość w stosunku do dorosłych przejawiająca się w zachowaniu dziecka, np. oczekiwanie kary za błahostki, wybuchy płaczu, trudności w kontrolowaniu emocji, brak koncentracji, niechęć do zabawy, unikanie kontaktu, apatia, ale także zachowania agresywne, buntownicze mogą oznaczać, że dziecko jest ofiarą przemocy w rodzinie.

P R Z E M O C F I Z Y C Z N A - Dzieci bite i maltretowane często są poranione w miejscach zakrytych ubraniami. Bliźny, siniaki, złamania, powyrywane włosy, ślady uderzeń i skaleczeń, otarcia skóry na klatce piersiowej, plecach, pośladkach, tylnych częściach nóg, w okolicach genitaliów; małe ślady oparzeń papierosowych na podszewkach stóp, dłoniach, pośladkach, rozległe oparzenia, np. na klatce piersiowej; rany twarzy u niemowląt i małych dzieci, a także złamania i zwichnięcia oraz inne nietypowe dla danego wieku obrażenia mogą wskazywać na rzucanie, uderzanie czy potrącanie.

P R Z E M O C P S Y C H I C Z N A - Jest najbardziej powszechną formą przemocy wobec dzieci, współwystępuje także z innymi jej formami. Typowe zachowania rodziców stosujących przemoc psychiczną to: odrzucanie, izolowanie, ignorowanie, wyszydzanie, upokarzanie, ciągłe krytykowanie, terroryzowanie, zmuszanie do wysiłku przekraczającego możliwości dziecka, pozbawianie form kontaktu potrzebnych do jego prawidłowego rozwoju. Wśród objawów wymienić trzeba: ciągłe nerwowe napięcie, zaburzenia mowy, snu, bóle głowy, brzucha, moczenie się, rozdrażnienie, stałe poczucie winy, tiki, depresja, lęk, częste kłamstwa, zamknięcie w sobie, ugrzecznione zachowania lub przeciwnie – agresywne.

Z A N I E D B A N I E – To ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych dziecka. Objawami zaniedbania są: częsty głód, niedożywienie, niska waga, brudne włosy, niewłaściwe i/lub brudne ubranie, objawy braku opieki medycznej, brak uwagi i zainteresowania ze strony opiekunów.

W Y K O R Z Y S T A N I E S E K S U A L N E - To jedna z najtrudniejszych do ujawnienia form przemocy wobec dzieci. O wykorzystywaniu seksualnym mówimy wtedy, gdy dorosły traktuje dziecko jak obiekt seksualny i posługuje się nim w celu zaspokojenia swoich potrzeb. Wykorzystywaniem seksualnym są nie tylko analne, oralne czy genitalne stosunki płciowe lub ich usiłowanie, ale także dotykanie narządów płciowych, masturbacja czy obnażanie się w obecności dziecka itp. Dochodzi do niego zazwyczaj bez użycia siły. Sprawca zwykle jest dobrze znany dziecku, uwodzi je, przekupuje, szantażuje, wywiera presję posługując się autorytetem i zmusza do milczenia. Zdarzają się niestety sytuacje, że członkowie rodziny wiedzą o całej sprawie lub podejrzewają, a jednak milczą czy wręcz zaprzeczają faktom. Być może boją się sprawcy, rozpadu rodziny, pozostawienia bez środków do życia. Dziecko natomiast nie wyjawia tajemnicy bojąc się wstydu, odrzucenia, ukarania i tego, że nikt mu nie uwierzy.

na podstawie: Sasal H.D., „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych PARPA, Warszawa 2005

W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, zwane dalej „działaniami”, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego.

Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (zgodnie z art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny Dz. U. 88, poz. 553 z późn. zm.)

Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa.

na podstawie: Wrona G., „Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury Niebieskiej Karty – Komentarz”, Ośrodek Informacji Prawnej Grzegorz Wrona

W przypadku uruchomienia procedury „Niebieskiej Karty”, gdy rodzice krzywdzą dziecko, powinien być powiadomiony sąd rodzinny. Sąd ma prawo wglądu w sytuację rodziny i podjęcia, w uzasadnionych przypadkach, decyzji o wyłączeniu reprezentacji dziecka przez jego rodziców. Dodatkowo może być ustanowiony opiekun prawny dziecka, który będzie reprezentował dziecko i jego interesy podczas prowadzenia procedury lub postępowania prowadzonego przez prokuraturę lub sąd (tzw. kurator procesowy)

Należy bardzo mocno podkreślić, że pomoc służb koncentrować się powinna na pomocy rodzinie w tym w nauce ograniczania zachowań agresywnych rodziców. Jedynie w sytuacjach gdy zdrowie i życie dziecka jest zagrożone sąd podejmuje decyzje o jego czasowym odebraniu.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie, również pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko i umieścić je u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Decyzję o odebraniu dziecka z rodziny pracownik socjalny podejmuje wspólnie z: funkcjonariuszem Policji, lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką.

na podstawie: Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, „Zalecenia i procedury postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie”, Katowice, marzec 2013r.

W przypadku, gdy dziecko staje się ofiarą przemocy i zachodzi konieczność przesłuchania małoletniego świadka, niezwykle istotną rolę w tym procesie odgrywa **PRZYJAZNY POKÓJ PRZESŁUCHAN DZIECI**. Przesłuchanie małoletnich świadków i ofiar przestępstw powinno być prowadzone w sposób:

- **Zgodny z systemem prawnym oraz standardami europejskimi i międzynarodowymi, umożliwiającymi pozyskanie wartościowego materiału dowodowego.**
- **Odpowiadający możliwościom rozwojowym przesłuchiwanego dziecka, gwarantujący ochronę praw dziecka, z nastawieniem na unikanie jego wtórnej traumatyzacji, wynikającej z udziału w procedurach prawnych.**
- **Przy pełnym, właściwym wykorzystaniu możliwości lokalowych i technicznych przyjaznego pokoju przesłuchań dzieci.**

- Z dbałością o wyeliminowanie okoliczności, które mogą skutkować powtórными przesłuchaniami dziecka.

Od 2014r. funkcjonuje w Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lublińcu „Niebieski Pokój Przesłuchań”, którego wyposażenie i kolorystyka sprzyja rozmowie z dzieckiem w tak trudnej dla niego sytuacji. „Niebieski Pokój” służy do przeprowadzenia przesłuchania dziecka przez sędziego prowadzony w obecności i z udziałem biegłego psychologa oraz tłumacza (jeżeli został powołany). W sytuacjach uzasadnionych stanem emocjonalnym lub właściwościami osobistymi dziecka, sędzia, prokurator, obrońca i pełnomocnik pokrzywdzonego mogą uzgodnić z biegłym psychologiem sposób formułowania zadawanych pytań, w szczególności dotyczących sfery intymnej. Przed rozpoczęciem przesłuchania psycholog przeprowadza z dzieckiem wstępną rozmowę w celu obniżenia poziomu lęku i niepokoju.

Bezpośrednio do Pokoju przylega pomieszczenie techniczne oddzielone „lustrem weneckim”. Ponadto Pokój zlokalizowany w Poradni wyposażony jest w środki techniczne umożliwiające: utrwalanie obrazu i dźwięku, obserwowanie i słuchanie przebiegu przesłuchania.

**Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
w Lublińcu, ul. Sobieskiego 9
Tel. 34 356 29 66, 785 926 040**

PRZYGOTOWANIE DZIECKA DO PRZESŁUCHANIA W ROLI ŚWIADKA

Przygotowanie dziecka do roli świadka jest jedną z najważniejszych czynności, która pozwala w znacznym stopniu zminimalizować stres dziecka. Dzieje się tak bowiem w wielu przypadkach, że przygotowanie dziecka do roli świadka wciąż traktowane jest bez należytej uwagi albo w ogóle pomijane.

(na podstawie: Zmarzlik J., *Przygotowanie dziecka do uczestnictwa w przesłuchaniu* [w:] M. Sajkowska (red.), *Przyjazne przesłuchanie dziecka*, Wyd. Fundacja Dzieci Niczyje, Warszawa 2007, s. 61–64.)

Przygotowanie dziecka do roli świadka wymaga ujęcia kilku zagadnień, z których żadne nie powinno zostać pominięte:

❖ **Przygotowanie do przesłuchania** to odpowiedni moment na to, by przekazać małemu świadkowi wszystkie niezbędne informacje w sposób dostosowany do jego wieku. Edukacja małoletniego świadka na tym etapie jest podstawowym zadaniem, którego w żadnym wypadku nie można pominąć. W tym celu dziecku przekazuje się informacje typu: kto będzie go przesłuchiwać, gdzie odbędzie się przesłuchanie, jaki jest termin przesłuchania oraz czego się od niego oczekuje w trakcie zeznawania. Dziecko uzyskuje również informację, dlaczego jego zeznania są tak ważne dla całej sprawy. Nie należy również zapominać, że dziecko na pewno samo będzie zadawało wiele pytań, na które również musi uzyskać odpowiedź.

❖ Dziecko musi zostać **pouczone w sposób dla siebie zrozumiały, że podczas przesłuchania oczekuje się do niego mówienia tylko prawdy.**

❖ Należy dziecku w sposób wyraźny wytłumaczyć, że **może czegoś nie wiedzieć albo nie pamiętać**. Dziecko zamiast zgadywać powinno wiedzieć, że może odpowiedzieć „Nie wiem”, „Nie pamiętam” albo „Nie rozumiem”. Najistotniejsze będzie zapewnienie, że przyznawanie się do niewiedzy, niezrozumienia pytania bądź niepamięci nie jest niczym złym. Aby przekonać dziecko, że ma prawo do takiego zachowania i nic złego go z tego powodu nie spotka, można odwołać się do prawa do odmowy odpowiedzi na pytanie, które jest dla dziecka w tym momencie zbyt trudne albo bolesne. Wzmacnia to u dziecka poczucie kontroli i panowania nad sytuacją. Na marginesie należy tylko dodać,

że trzeba precyzyjnie wytłumaczyć dziecku, w jakich sytuacjach może posługiwać się pojęciem „Nie wiem”, a kiedy nie powinno tego robić w ramach strategii ucieczki/unikania odpowiedzi. Należy dziecku zwłaszcza zwrócić uwagę, że jeśli zna odpowiedź na jakieś pytanie, to powinno na nie odpowiedzieć zgodnie z prawdą.

❖ Konieczne jest wytłumaczenie dziecku, że **przysługuje mu prawo do odmowy zeznań zgodnie z art. 182 kpk**. W przypadku dziecka osobami najbliższymi będą głównie rodzice, ale może to być także rodzeństwo czy dziadkowie. Jak podkreśla J. Zmarzlik, „doświadczenie pokazuje, że większość dzieci korzysta z prawa odmowy zeznań tylko dlatego, że stwarza im to możliwość uniknięcia trudnej dla nich sytuacji przesłuchania, a nie dlatego, że chciałyby zachować szczególną więź z bliską sobie osobą.”

❖ **Z dzieckiem trzeba omówić zagadnienia prawdy i kłamstwa**. Jak podkreśla się w piśmiennictwie, wiek przedszkolny u dzieci charakteryzuje się tendencją do fantazjowania, co jest naturalnym procesem rozwojowym. Jednak przed przystąpieniem do przesłuchania dziecka trzeba uświadomić, iż podczas jego przeprowadzania, nie wolno mu fantazjować. Dla ułatwienia osoba pracująca z dzieckiem może przeprowadzić ćwiczenia przy użyciu specjalnych rysunków, które mają pomóc dziecku odróżnić prawdę od kłamstwa. Warto pamiętać, że w trakcie pracy z dzieckiem należy jak najrzadziej posługiwać się pojęciem „kłamstwo”, gdyż zawiera ono w sobie element oceniający i może podziałać na dziecko deprymująco.

❖ **Dziecko musi zostać wcześniej poinformowane o terminie przesłuchania**. Dziecko ma pełne prawo do tego, by traktować je poważnie oraz by czuć się bezpiecznie i mieć pewne stałe punkty oparcia. W piśmiennictwie podkreśla się również, że o ile jest to możliwe, przesłuchanie nie powinno się odbywać w ważnym dla dziecka momencie jak np. dzień jego urodzin. Ponadto warto na czas oczekiwania na przesłuchanie zrezygnować z dalekich wyjazdów czy zmiany miejsca zamieszkania/szkoły itp. Okres ten powinien być czasem stabilizacji życia dziecka.

❖ Ważne jest, aby dziecko przed przesłuchaniem miało **możliwość odwiedzenia pomieszczenia, w którym będzie się przesłuchiwało**. W sytuacji, gdy dziecko będzie przesłuchiwało w specjalnie do tego przygotowanym pomieszczeniu, powinno — jeszcze przed przesłuchaniem — zostać po nim oprowadzone. Ważne jest również, aby wskazać dziecku wcześniej, w którym miejscu znajduje się toaleta.

❖ W sytuacji, gdy przesłuchanie dziecka podlega rejestracji, konieczne jest poinformowanie dziecka o tym fakcie. **Przed dzieckiem nie należy ukrywać, że rozmowa będzie nagrywana**. Należy zapewnić dziecku, że nikt niepowołany nie będzie miał możliwości obejrzenia nagrania.

❖ Przygotowanie dziecka **ma służyć wzmocnieniu pozytywnego sądu dziecka o sobie w roli świadka**. Najistotniejsze jest wpojenie dziecku przekonania, że sytuacja jest co prawda trudna, ale nie beznadziejna.

Etap przygotowania dziecka do roli świadka nie ogranicza się tylko i wyłącznie do przygotowania dziecka. Ważne jest również, aby w tych trudnych chwilach **wsparcie znaleźli także rodzice**, którzy bardzo często noszą w sobie poczucie winy za to, że nie udało im się ustrzec własnego dziecka przed złem tego świata. Najistotniejsze jest udzielenie odpowiedzi na nurtujące ich pytania oraz przekazanie prostych, ale konkretnych wskazówek, jak powinni się zachowywać, a czego lepiej unikać.

na podstawie: Zmarzlik J., *Przygotowanie dziecka do uczestnictwa w przesłuchaniu*, Wyd. Fundacja Dzieci Niczyje, Warszawa 2007, Chmielewska K., *Ochrona przesłuchiwanego dziecka*, Rzecznik Praw Dziecka, Warszawa 2012

CYKLE PRZEMOCY

Leonora E. Walker twórczyni teorii „Cykli Przemocy” badając kobiety doznające przemocy w rodzinie opisała pewne cyklicznie pojawiające się w ich związkach zdarzenia. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

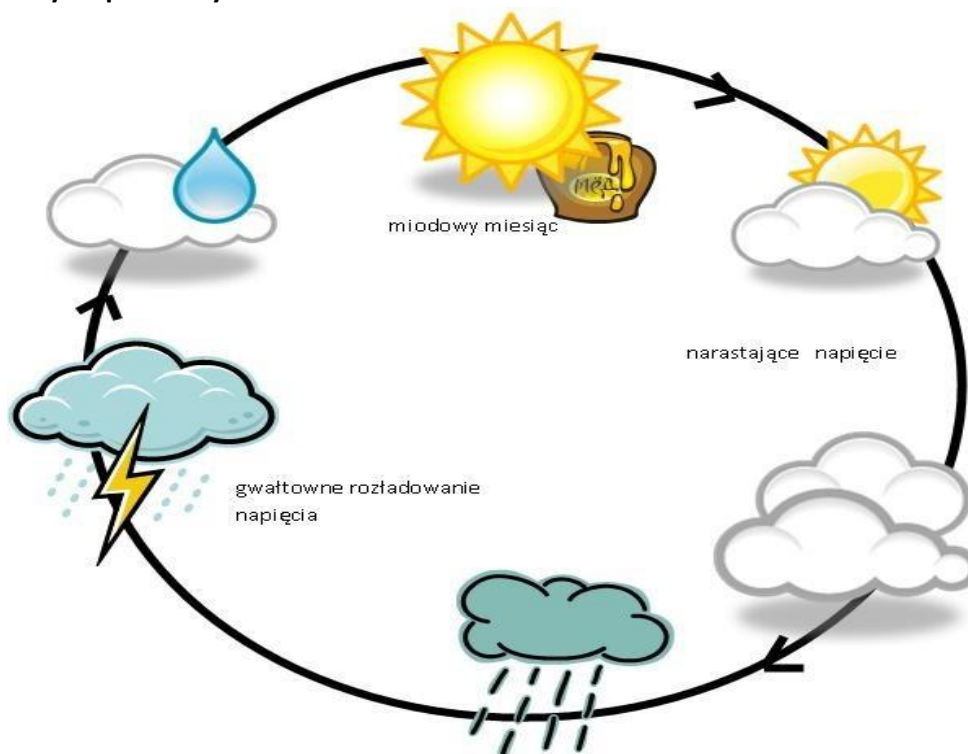
PORADNIK DLA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Faza narastania napięcia – między ofiarą, a sprawcą pojawia się napięcie, coraz częściej pojawiają się kłótnie, spięcia. Sprawca jest coraz bardziej poirytowany, prowokuje awantury, stając się przy tym coraz bardziej agresywny. Ofiara w obliczu takiej sytuacji próbuje naprawiać i ratować domową atmosferę – spełnia wszystkie oczekiwania osoby, która może ją skrzywdzić, stara się poprawić jej humor, wywiązuje się ze wszystkich swoich obowiązków najlepiej jak potrafi. Mimo to w relacji między nimi dominuje stres, frustracja, słaba komunikacja, napięcie.

Faza wybuchu (ostrej przemocy) – służy rozładowaniu negatywnych emocji (kłótnia, walka, pobicie, awantura). Zazwyczaj agresję sprawcy wywołuje drobne wydarzenie, w wyniku którego staje się on bardzo gwałtowny i wpada w szał. Skutki użytej przemocy mogą być różne - podbite oko, złamania, obrażenia wewnętrzne, poronienie, śmierć. Osoba doświadczająca przemocy stara się zrobić wszystko, żeby go uspokoić i ochronić siebie. Zazwyczaj, niezależnie od tego jak bardzo się stara, wściekłość osoby stosującej przemoc narasta coraz bardziej. Po akcie przemocy ofiara jest w szoku, jest przerażona i nie może uwierzyć w to, co się wydarzyło. Zwykle wtedy poszukuje pomocy, podejmuje decyzję o opuszczeniu domu, o uruchomieniu sprawy karnej lub rozwodowej.

Faza miodowego miesiąca – gdy sprawca wyładował już swoją złość i wie, że posunął się za daleko nagle staje się inną osobą. Szczerze żałuje za to, co zrobił, okazuje skruchę i obiecuje, że to się nigdy nie powtórzy. Stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie dla tego, co zrobił i przekonuje ofiarę, że to był jednorazowy, wyjątkowy incydent, który już się nigdy nie zdarzy. Sprawca okazuje ciepło i miłość. Sprawca i ofiara zachowują się jak świeżo zakochana para. Ofiara zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił i że przemoc była jedynie incydentem. Czuje się kochana, myśli, że jest dla niego ważna i znowu go kocha. Ale faza miodowego miesiąca przemija i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia. Zatrzymuje ona ofiarę w cyklu przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą faza miodowego miesiąca jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu jest zazwyczaj gwałtowniejsza.

Rysunek 1. Cykle przemocy

(na podstawie: <http://www.sowiik.pl/index/pages/nameUrl/interwencja-kryzysowa>)

UWAGA!!!

Kobiety w tej fazie mogą cierpieć na następujące dolegliwości fizyczne: bóle żołądka, głowy, bezsenność, utratę apetytu, inne wpadają w apatię, tracą energię do życia, lub stają się niespokojne i pobudliwe nerwowo. Jest to wynik narastania napięcia. Emocje są tak silne, że stają się nie do wytrzymania i dochodzi do wybuchu – ostrej przemocy.

Owe cykle mogą trwać przez wiele lat, przy czym zwykle skracają się fazy „miodowego miesiąca”, wydłużają i bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i gwałtownej przemocy. To co kiedyś było w fazie „miodowego miesiąca” przyjemnością przekształca się w unikanie przykrości, bólu i cierpienia. Po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy. Z punktu widzenia osoby udzielającej pomocy szczególnie niebezpieczna dla ofiar przemocy jest właśnie faza „miodowego miesiąca”. Pozwala zapomnieć o przeżytych koszmarze i uwierzyć, że nastąpią stałe zmiany w zachowaniu partnera. Wtedy też ofiary przemocy wycofują się z procesu pomagania – przestają uczestniczyć w terapii, wycofują skargi składane do policji, nie chcą zeznawać przeciw oprawcy. Mimo to cykl przemocy coraz częściej się powtarza, coraz drobniejsza przyczyna staje się pretekstem do wybuchu. Sprawca czuje się coraz bardziej bezkarny, a ofiara bezradna.

na podstawie: Lakowska M., Paszkiewicz W., Wiechcińska A., *Wyprawa PoMoc – poradnik dla osób doznających przemocy w rodzinie*, Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, Warszawa 2008.
Jaszczak-Kuźmińska D., Michalska K., *Przemoc w Rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu* – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2010.

PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY

Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”. Kartę wypełnia przedstawiciel właściwej służby, gdy w toku prowadzonych czynności służbowych poweźmie podejrzenie o stosowaniu przemocy w rodzinie. Do wypełniania formularza „Niebieska Karta – A” są zobowiązani: Policjant, przedstawiciel jednostki organizacyjnej pomocy społecznej – pracownik socjalny, przedstawiciel ochrony zdrowia – lekarz, pielęgniarka, ratownik medyczny, przedstawiciel oświaty – nauczyciel, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wszczynając procedurę, podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Procedura przewiduje dwuetapowy udział osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, gdzie pierwszy etap to zetknięcie z przedstawicielami wspomnianych służb, którzy będą zobowiązani wypełnić formularz „Niebieska Karta – A”, a drugi etap to zaproszenie przez zespół interdyscyplinarny bądź grupę roboczą na spotkanie i wspólne omówienie dalszych, zintegrowanych działań pomocowych.

Zetknięcie się z przedstawicielem służb może nastąpić w różny sposób. Najczęściej będą to interwencje Policji, wizyta u lekarza z obrażeniami ciała, poinformowanie pracownika socjalnego o doznawaniu przemocy w rodzinie podczas przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego, spotkanie dziecka z pedagogiem w szkole, poinformowanie nauczyciela, zgłoszenie się o pomoc do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Generalnie przy pierwszym spotkaniu, oprócz działań interwencyjnych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, przedstawiciele służb wszczynają procedurę poprzez wypełnienie, zazwyczaj w obecności takiej osoby, formularza „Niebieska Karta – A”, służącego zebraniu niezbędnych informacji o okolicznościach zdarzenia.

PORADNIK DLA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Rozmowę z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo.

Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, przekazuje się pouczenie, oraz informacje nt. czym jest przemoc, jak zmienić swoją sytuację, gdzie szukać pomocy (wykaz placówek udzielających wsparcia) stanowiące formularz „Niebieska Karta – B”.

ETAP II - Osobę dotkniętą przemocą w rodzinie zaprasza się następnie na posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego bądź grupy roboczej, z siedzibą znajdująca się zazwyczaj przy Ośrodku Pomocy Społecznej.

W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” z uwagi na nieobecność osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, stan jej zdrowia lub ze względu na zagrożenie dla życia lub zdrowia, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyn uniemożliwiających jego wypełnienie.
W przypadku gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie jest niewykonalne, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje bez udziału tej osoby.

ZESPOŁY INTERDYSCYPLINARNE W POWIECIE LUBLINIECKIM:

ZESPOŁ INTERDYSCYPLINARNY DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boronowie, ul. Dolna 2, tel. (34)35 39 551

ZESPOŁ INTERDYSCYPLINARNY DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciasnej, ul. Nowa 1a, tel. (34) 353 51 02

ZESPOŁ INTERDYSCYPLINARNY DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Herbach, ul. Lubliniecka 33, tel. (34) 35 74 100.

ZESPOŁ INTERDYSCYPLINARNY DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kochanowicach, ul. Lubliniecka 7, (34) 35 33 427.

ZESPOŁ INTERDYSCYPLINARNY DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE Gminny
Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszęcinie, ul. Sobieskiego 11a, (34) 35 24 083.

ZESPOŁ INTERDYSCYPLINARNY DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE Miejski
Ośrodek Pomocy Społecznej w Lublińcu, ul. Oświęcimska 30, tel. (34) 35 62 005.

ZESPOŁ INTERDYSCYPLINARNY DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawonkowie, ul. Skrzydłowska 7, tel. (34) 35 34 491.

ZESPOŁ INTERDYSCYPLINARNY DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE Miejsko-
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Woźnikach, ul. Rynek 6, (34) 36 10 181.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
  - gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - policji,
  - oświaty,
  - ochrony zdrowia,
  - organizacji pozarządowych.
- ale także kuratorzy sądowi, prokuratorzy i przedstawiciele innych podmiotów niż w/w, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W ich skład wchodzi w/w przedstawiciele.

Do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej zapraszają na swoje posiedzenie osobę dotkniętą przemocą w rodzinie, jednakże jej niestawiennictwo nie wstrzymuje dalszych prac zespołu lub grupy.

NALEŻY STAWIĆ SIĘ NA ZAPROSZENIE, ABY UMOŻLIWIĆ I UŁATWIĆ UDZIELENIE SOBIE POMOCY.

Na posiedzeniu tym członkowie zespołu lub grupy w obecności zaproszonej osoby dotkniętej przemocą w rodzinie dokonują analizy sytuacji rodziny i wypełniają stosowny formularz „Niebieska Karta – C”

Podstawowym zadaniem zespołu lub grupy jest opracowanie indywidualnego planu pomocy dla osoby dotkniętej przemocą w rodzinie oraz jej rodziny, zawierającego propozycję działań pomocowych.

INDYWIDUALNY PLAN POMOCY

obejmuje ogół działań podejmowanych przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie w celu poprawy sytuacji życiowej tej osoby oraz jej rodziny i realizowany jest we współpracy z przedstawicielami: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorów sądowych lub prokuratora.

INDYWIDUALNY PLAN POMOCY MOŻE ULEGAĆ ZMIANIE W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB I SYTUACJI OSOBY DOTKNIĘTEJ PRZEMOCĄ W RODZINIE.

Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Spotkanie z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie oraz osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, nie mogą być organizowane w tym samym miejscu i czasie. Oznacza to, że osoba doznająca przemocy w rodzinie na pewno podczas swojej wizyty z przedstawicielami zespołu

interdyscyplinarnego lub grupy roboczej nie spotka tam osoby, od której doznawała przemocy. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej podejmują działania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w szczególności:

1. diagnozują sytuację rodziny, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą;
2. przekazują informacje o konsekwencjach popełnianych czynów;
3. motywują do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych;
4. przeprowadzają rozmowę pod kątem nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków;
5. przekazują informacje o koniecznych do zrealizowania działaniach w celu zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie.

JEŻELI OSOBA, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE, NADUŻYWA ALKOHOLU, CZŁONKOWIE ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO LUB GRUPY ROBOCZEJ KIERUJĄ TĘ OSOBĘ DO GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

ZAKOŃCZENIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

Zakończenie procedury następuje w przypadku:

1. ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy;
2. rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Procedura „NIEBIESKIE KARTY” przeprowadzana jest niezależnie od innych rodzajów postępowań, w szczególności postępowania karnego, rodzinnego .

Osobę doświadczającą przemocy otacza się wsparciem i pomocą natomiast z osobą stosującą przemoc należy rozpocząć intensywną pracę w celu korekty jej zachowań, gdyż

NIKT NIE MA PRAWA KRZYWDZIĆ INNYCH.

W tym celu można zobowiązać sprawcę do udziału w PROGRAMIE KOREKCYJNO-EDUKACYJNYM. Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Sprawców Przemocy w Rodzinie to przede wszystkim działania psychologiczne, edukacyjne i socjalizacyjne, które mają na celu zmianę postaw i zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie, zmniejszenia ryzyka dalszego stosowania przemocy w rodzinie ale co bardzo istotne Program ma na celu zwiększenie zdolności Uczestników do samokontroli swoich zachowań agresywnych i funkcjonowania w rodzinie opartej na wzajemnym szacunku. Uczestnikami Programu nie mogą być osoby z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi gdyż powodowałyby to poważne zagrożenie dla istoty oddziaływań korekcyjnoedukacyjnych. Warto wspomnieć, iż Program to nie tylko zajęcia edukacyjne ale także praktyczne ćwiczenia dzięki którym Uczestnik może np. poznać sposoby radzenia sobie z emocjami w sytuacjach które dotychczas wyzwały zachowania przemocowe czy ćwiczenia mające na celu rozpoznanie, nazwanie i wyrażenie uczuć w konkretnej zainscenizowanej sytuacji.

Pożądane jest aby zajęcia prowadzone w ramach Programu miały przede wszystkim formę zajęć grupowych, a zajęcia indywidualne mogą stanowić jedynie uzupełniającą formę pracy korekcyjnej.

FORMY I RODZAJE POMOCY

FORMY POMOCY, O KTÓRE MOŻE UBIEGAĆ SIĘ OSOBA DOTKNIĘTA PRZEMOCĄ W RODZINIE OFEROWANE W RAMACH SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna to instytucja polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby czy możliwości. Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Gdy jednostka bądź rodzina nie jest w stanie samodzielnie pokonać sytuacji kryzysowych, które je spotkały może liczyć na pomoc instytucji publicznych. Na terenie Powiatu Lublinieckiego funkcjonuje szereg instytucji pomocy społecznej, które udzielają pomocy osobom i rodzinom w przypadku przemocy w rodzinie.

Osoba dotknięta przemocą w rodzinie może liczyć na pomoc świadczoną przez właściwe jednostki organizacyjne pomocy społecznej, takie jak:

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W LUBLIŃCU

UL. OŚWIĘCIMSKA 30

TEL. 34 356 20 05

PUNKT KONSULTACYJNY

PRZY MOPS LUBLINIEC,

UL. OŚWIĘCIMSKA 30

TEL. 34 351 14 61

Poradnictwo bezpłatne dla mieszkańców Lublińca i powiatu lublinieckiego obejmuje: wstępną informację i edukację nt. metod, form pomocy oraz możliwości podjęcia leczenia uzależnień, współuzależnienia i przeciwdziałania przemocy domowej, konsultacje specjalistów ds. uzależnień (dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych), poradnictwo i konsultacje psychologów, porady prawne, udostępnienie klientom materiałów edukacyjnych i informacyjnych (adresów placówek specjalistycznych).

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W BORONOWIE

UL. DOLNA 2

TEL. 34 353 95 51

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W CIASNEJ

UL. NOWA 1A

TEL. 34 353 51 02

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W KOCHANOWICACH

UL. LUBLINIECKA 7

TEL. 34 353 34 27

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W KOSZĘCINIE

UL. SOBIESKIEGO 11A

TEL. 34 352 40 83

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W HERBACH

UL. LUBLINIECKA 33

TEL. 34 357 41 01

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W PAWONKOWIE

UL. SKRZYDŁOWICKA 7

TEL. 34 353 44 91

MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W WOŹNIKACH

UL. RYNEK 6

TEL. 34 361 01 81

POWIATOWE CENTRA POMOCY RODZINIE

Na poziomie powiatu funkcjonują powiatowe centra pomocy rodzinie realizujące zadania pomocy społecznej, które przekraczają zakres działania i możliwości gminy. Do zadań tych należą: wszystkie sprawy z zakresu pieczy zastępczej, niezastrzeżone na rzecz innych podmiotów, udzielanie pomocy cudzoziemcom, którzy mają trudności w integracji ze środowiskiem. Powiatowe centra pomocy rodzinie realizują również zadania wynikające z przepisów innych ustaw. Do nich należy między innymi wielozakresowa pomoc osobom niepełnosprawnym.

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W LUBLIŃCU

UL. SOBIESKIEGO 9

42-700 LUBLINIEC

TEL./FAX.: 34 356 32 57

RODZAJE POMOCY, O KTÓRE MOŻE UBIEGAĆ SIĘ OSOBA DOTKNIĘTA PRZEMOCĄ W RODZINIE OFEROWANE W RAMACH SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

Osoby doznające przemocy w rodzinie mogą występować do ośrodków pomocy społecznej w gminach właściwych ze względu na miejsce zamieszkania o przyznanie świadczeń w różnych formach finansowych i pozafinansowych. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznawane są w uzależnieniu od kryterium dochodowego osób i rodzin ubiegających się o świadczenia. Obowiązujące **kryterium dochodowe z ustawy o pomocy społecznej dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 645,00 zł, natomiast na osobę w rodzinie 528,00 zł.**

Jedną z wymienionych przesłanek w ustawie o pomocy społecznej do udzielenia pomocy jest właśnie wskazany powód doświadczania przemocy w rodzinie.

ZASIŁEK STAŁY przysługuje:

- ❖ pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- ❖ pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania, zasiłek stały nie przysługuje.

ZASIŁEK OKRESOWY przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- ❖ osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- ❖ rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

W przypadku podjęcia zatrudnienia przez osobę objętą kontraktem socjalnym pobierającą zasiłek okresowy, może być on wypłacany nadal niezależnie od dochodu, do dnia wynikającego z decyzji przyznającej zasiłek okresowy, nie dłużej jednak niż do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba została zatrudniona. W tej sytuacji zasiłek okresowy jest wypłacany niezależnie od dochodu nie częściej niż raz na 2 lata.

ZASIŁEK CELOWY jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Osobom bezdomnym i innym osobom nie posiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Zasiłek celowy może być przyznany również w formie biletu kredytowanego.

Zasiłek celowy może być przyznany również w celu realizacji postanowień kontraktu socjalnego. Wówczas może być wypłacany niezależnie od dochodu, przez okres do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba objęta kontraktem socjalnym, w trakcie jego realizacji, stała się osobą zatrudnioną.

(na podstawie: Ministerstwo Sprawiedliwości, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej: „Informator dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie”, Warszawa 2012)

KILKA KROKÓW KU ZMIANIE...

Pamiętaj!!! Zahamowanie przemocy jest możliwe, możesz z nią walczyć i uzyskać pomoc dla siebie i swoich bliskich.

Zrób dwa kroki:

1. KROK PIERWSZY – ZANOTUJ PRZEBIEG ZDARZENIA (PAMIĘĆ BYWA ZAWODNA):

Kto Cię skrzywdził? Imię i nazwisko

.....

Kim jest dla Ciebie sprawca przemocy? (mąż, żona, konkubent, konkubina, ojciec, matka, brat, siostra, syn, córka, inne – podać kto)

.....

Kiedy to się stało? Data ..... godzina .....

Miejsce .....

Na czym polegała przemoc? (awantura, krzyk, lżenie, bicie, kopanie, rzucanie sprzętami, niszczenie sprzętów, bicie dzieci, groźby zabicia, wyrzucanie z domu, inne – podać jakie)

.....

.....

.....

PORADNIK DLA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Kto widział, słyszał przebieg zdarzenia?

.....

Kto interweniował? Imię i nazwisko policjanta, jego numer służbowy, jednostka

.....

Czy po raz pierwszy Policja interweniuje w Twoim domu w takiej sprawie?

TAK   NIE

Jak często dochodzi do przemocy w Twoim domu? (raz w miesiącu, raz na tydzień, częściej)

.....

Kiedy to się wydarzyło poprzednim razem?

.....

Czy przemocy towarzyszy picie alkoholu?

TAK   NIE

6

Czy zawsze krzywdzi Cię ten sam sprawca?

(Kto?.....)

2. KROK DRUGI – ZGŁOŚ SIĘ DO INSTYTUCJI I ORGANIZACJI ZOBOWIĄZANYCH DO UDZIELENIA CI POMOCY.

POWIATOWE CENTRA POMOCY RODZINIE

MIEJSKIE/GMINNE OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ

PROKURATURA, POLICJA

SĄD RODZINNY I NIELETNICH

SPECJALISTYCZNE OŚRODKI WSPARCIA DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

SŁUŻBA ZDROWIA

MIEJSKIE/GMINNE KOMISJE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

(na podstawie: „Przemoc w rodzinie. Między teorią a praktyką”, Red. Dębski M., Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy AGAPE, Nowy Staw 2008.)

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Powiat lubliniecki, gmina Boronów ul.

Dolna 2, 42-283 Boronów

Telefon: (34) 353 95 51

Faks: (34) 366 98 14

Internet: boronow@silesia.com.pl

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Powiat lubliniecki, gmina Ciasna
ul. Nowa 1a, 42-793 Ciasna
Telefon: (34) 353 51 02
Internet: ciasnagops@ug.pl

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Powiat lubliniecki, gmina Herby ul.
Lubliniecka 33, 42-284 Herby
Telefon: (34) 357 41 00
Internet: gmina@herby.pl

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Powiat lubliniecki, gmina Kochanowice
ul. Wolności 5, 42-713 Kochanowice
Telefony: (34) 353 31 00, (34) 353 34 27
Faks: (34) 353 31 05
Internet: gmina@kochanowice.pl

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Powiat lubliniecki, gmina Koszęcin ul.
Powstańców 10, 42-286 Koszęcin
Telefon: (34) 357 61 00
Internet: koszecin@koszecin.pl

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Powiat lubliniecki, gmina Lubliniec ul.
Paderewskiego 5, 42-700 Lubliniec
Telefon: (34) 353 01 00
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych Powiat lubliniecki, gmina Pawonków ul.
Zawadzkiego 7, 42-772 Pawonków
Telefon: (34) 353 41 00
Internet: urząd@pawonow.pl

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Powiat lubliniecki, gmina Woźniki
ul. Rynek 11, 42-289 Woźniki
Telefon: (34) 366 99 00
Internet: urząd@wozniki.pl

na podstawie: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego ,
IBiSS - Internetowa Baza Informacyjna Służb Społecznych Informator Służb
Społecznych: „Miejsca pomocy osobom z problemem uzależnienia oraz ofiarom
i sprawcom przemocy domowej”,
Katowice, styczeń 2008

Możesz zadzwonić też na numery telefonów:

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia" IPZ

ul. Korotyńskiego 13, Warszawa

(+48) 22 824-25-01 (sekretariat)

22 823-96-64 (faks)

22 668-70-00 (Poradnia Telefoniczna "Niebieskiej Linii")

pogotowie@niebieskalinia.pl

<http://www.niebieskalinia.pl>

801 12 00 02 - Niebieska Linia. To telefon dla osób, które są ofiarami przemocy w rodzinie lub mają informacje o osobach doświadczających takiej przemocy w swoich domach. Połączenie z numerem 801 12 00 02 jest płatne tylko za pierwszy impuls, wg stawek operatora. Linia jest czynna od poniedziałku do soboty, w godzinach od 8 do 22 oraz w niedziele i święta w godzinach od 8 do 16.

800 12 01 48 - „Zatrzymaj przemoc” (numer bezpłatny)

800 12 12 12 - Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka - jest telefonem skierowanym do wszystkich dzieci potrzebujących pomocy. Dzwoniąc pod ten numer możesz porozmawiać ze specjalistą, który postara się Ci pomóc. Połączenie jest bezpłatne z telefonów stacjonarnych oraz komórkowych w sieci Orange. Linia działa w godzinach od 8:15 do 20. Więcej informacji znajdziesz na stronie www.brpd.gov.pl

WZORY WNIOSKÓW I PISM PROCESOWYCH

ZAŁĄCZNIK NR 1

ZAWIADOMIENIE O POPEŁNIENIU PRZESTĘPSTWA WRAZ Z WNIOSKIEM O ŚCIGANIE SPRAWCY

....., dnia ..... roku
(imię i nazwisko pokrzywdzonego) (miejsowość) (data)

.....
.....
(dokładny adres do korespondencji)

Komenda Powiatowa/Miejska* Policji

w ..... *

Prokuratura Rejonowa

w ..... *

ul. .....

..... - .....

(kod pocztowy)

(miejsowość)

ZAWIADOMIENIE

o popełnieniu przestępstwa wraz z wnioskiem o ściganie sprawcy

Na podstawie art. 304 § 1 kpk zawiadamiam o popełnieniu w dniu ..... roku*, w okresie od ..... do ..... roku* w miejscowości ....., przy ulicy ..... przez ....., który/a* jest moim/moją* ..... (imię i nazwisko sprawcy, oraz stosunek bliskości lub pokrewieństwa, np. mężem, żoną, partnerem/ką, bratem, siostrą, itp.) przestępstwa stanowiącego przemoc w rodzinie, a polegającego na .....

....., (groźeniu, wyzywaniu, biciu, spowodowaniu obrażeń ciała, znęcaniu się, zgwałceniu, itp.) skierowanego wobec mnie oraz moich dzieci*, wnoszę o wszczęcie w tej sprawie postępowania przygotowawczego, zaś na podstawie art. 12 § 1 kpk wnoszę o ściganie jego sprawcy.

Uzasadnienie

.....
.....
.....

(należy tu zwięźle opisać zdarzenie (co się stało, kiedy, dlaczego, w jakich okolicznościach, na czym polegała przemoc) i ewentualnie wskazać z imienia i nazwiska osoby, które widziały lub słyszały o zdarzeniu lub dokumenty, zaświadczenia (np. lekarskie).

.....
(podpis pokrzywdzonego)

Załączniki:

- .....
- .....

(należy opisać tu dokumenty, które przedkłada się w załączeniu na potwierdzenie twierdzeń zawartych w uzasadnieniu)

* - niewłaściwe skreślić.

ZAŁĄCZNIK NR 2

WNIOSEK O PRYZNANIE PEŁNOMOCNICTWA Z URZĘDU

....., dnia ..... roku
(imię i nazwisko) (miejscowość) (data)
pokrzywdzonego/oskarżyciela posiłkowego*)

.....
.....
(dokładny adres do korespondencji)

Sygn. akt.

.....

Prezes Sądu Rejonowego/Okręgowego*

W .....

ul. ....

.....

(kod pocztowy)

(miejscowość)

WNIOSEK

pokrzywdzonego/oskarżyciela posiłkowego* o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu

Na podstawie art. 78 § 1 kpk w zw. z art. 87 § 1 kpk i art. 88 kpk wnoszę o wyznaczenie dla mnie, jako pokrzywdzonego/oskarżyciela posiłkowego*, pełnomocnika z urzędu w toczącej się sprawie dotyczącej przemocy w rodzinie.

Uzasadnienie

W chwili obecnej toczy się sprawa w postępowaniu przygotowawczym/przed sądem*, w której występuję w charakterze pokrzywdzonego/oskarżyciela posiłkowego*. Sprawa ta, o sygnaturze akt ..... jest prowadzona przez

..... w .....

(należy wskazać organ, który prowadzi sprawę)

(miejscowość)

Charakter sprawy powoduje, że chciałbym/łabym* być reprezentowany/a* przez fachowego pełnomocnika, który zabezpieczy moje interesy procesowe. Niestety, nie jestem w stanie ponieść kosztów ustanowienia takiego pełnomocnika z wyboru, bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i mojej rodziny.

.....
.....

(należy tu podać powody, dla których pokrzywdzonego nie stać na ustanowienie pełnomocnika z wyboru, w szczególności należy wskazać na swój stan majątkowy, dochód – wysokość i źródło, możliwość zarobkowania, wydatki i koszty miesięczne, w tym rachunki, opłaty, stan rodziny, w tym liczba dzieci, wiek, czy chodzą do szkoły, do pracy, czy są na wyłącznym utrzymaniu pokrzywdzonej/ego*, itp.)

Mając powyższe na uwadze, wnoszę o wyznaczenie dla mnie, jako pokrzywdzonego/oskarżyciela posiłkowego* pełnomocnika z urzędu.

.....
(podpis pokrzywdzonego)

Załączniki:

- .....
- .....

(należy opisać tu dokumenty, które przedkłada się w załączeniu na potwierdzenie twierdzeń zawartych w uzasadnieniu, np. odcinki renty/emerytury, zaświadczenie o wysokości zarobków, wyroki alimentacyjne itp.)

* - niewłaściwe skreślić (jeżeli pokrzywdzony występuje o ustanowienie pełnomocnika na etapie postępowania przygotowawczego – należy wykreślić lub usunąć w tekście określenie „oskarżyciel posiłkowy”, jeżeli występuje na etapie postępowania przed sądem – należy wykreślić określenie „pokrzywdzony”).

Sygnatura akt - numer podawany w pismach i postanowieniach, np. Policji, prokuratury, np. 2DS 100/12, w postępowaniu przed sądem np. II K 100/12

ZAŁĄCZNIK NR 3

WNIOSEK O INFORMACJĘ O OPUSZCZENIU PRZEZ SKAZANEGO ZAKŁADU KARNEGO

....., dnia ..... roku
(imię i nazwisko pokrzywdzonego) (miejsowość) (data)

.....
.....
(dokładny adres do korespondencji)

Sygn. akt.
.....

Sąd Rejonowy/Okręgowy*

W .....*
(należy wskazać sąd, który wysłał pouczenie
pokrzywdzonemu o możliwości złożenia wniosku)

ul. ....
.....
(kod pocztowy) (miejsowość)

WNIOSEK pokrzywdzonego o informowaniu o opuszczeniu przez skazanego zakładu karnego

Na podstawie art. 168a § 1 kk wnoszę o informowanie mnie na powyższy adres do korespondencji o opuszczeniu przez skazanego zakładu karnego, w szczególności o jego:

- zwolnieniu z zakładu karnego po odbyciu kary,
- ucieczce z zakładu karnego,
- o wydaniu decyzji o udzieleniu skazanemu:
  - przepustki,
  - czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego bez dozoru lub bez konwoju funkcjonariusza Służby Więziennej albo asysty innej osoby godnej zaufania,
- przerwy w wykonaniu kary,
- warunkowego zwolnienia,
- zezwolenia a odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

.....
(podpis pokrzywdzonego)

* - niewłaściwe skreślić.

ZAŁĄCZNIK NR 4 POZEW O EKSMISJĘ

....., dnia ..... roku
(miejscowość) (data)

Sąd Rejonowy

w .....

Wydział Cywilny

ul. ..... - .....

.....

(kod pocztowy)

(miejscowość)

Powód: .....

.....

(imię, nazwisko osoby dotkniętej przemocą
w rodzinie, adres zamieszkania) **Pozwany:**

.....

.....

(imię, nazwisko sprawcy, adres zamieszkania)

Wartość przedmiotu sporu ..... **

POZEW O EKSMISJĘ

Wnoszę o:

1. nakazanie pozwanemu, aby opuścił i opróżnił wraz ze wszystkimi rzeczami oraz osobami lokal mieszkalny położony w miejscowości ..... przy ulicy ..... nr domu ..... nr mieszkania ..... i wydał go powodowi,
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrot kosztów procesu według norm prawem przepisanych,
3. wydania wyroku zaocznego w przypadku niestawiennictwa pozwanego na rozprawie lub w przypadku, gdy pozwany mimo stawiennictwa nie bierze w niej udziału, 4. przeprowadzenie rozprawy także podczas nieobecności powoda, 5. przeprowadzenie dowodów wskazanych w pozwie.

Uzasadnienie

.....

(W uzasadnieniu należy podać dlaczego powód domaga się orzeczenia eksmisji wskazując na konkretne okoliczności (przemoc w rodzinie) i powołując konkretne dowody na poparcie tych twierdzeń (np. zeznania świadków z imienia i nazwiska, dokumenty – zaświadczenie lekarskie, kserokopię wypełnionego formularza Niebieskie Karty, umowę najmu lokalu, odpis z księgi wieczystej, itp.). Należy wskazać jako przyczynę żądania eksmisji dopuszczanie się aktów przemocy wobec powoda – podać kiedy i w jaki sposób do przemocy doszło, jakie były ich skutki, podkreślić że pozwany swym rażąco nagannym (przemocowym) postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie. Należy także wskazać jaki charakter ma mieszkanie, z którego powód domaga się eksmitowania sprawcy przemocy w rodzinie i czyją mieszkanie jest własnością; stopień bliskości powoda i pozwanego (np. że są małżonkami), wskazać że osoby te razem zamieszkują pod danym adresem. Podać liczbę i wiek dzieci lub innych osób wspólnie zamieszkujących)

Uwaga! – powyższe wskazówki należy usunąć przy wypełnianiu wzoru na komputerze.

..... (podpis powoda)

Załączniki:

– odpis pozwu z załącznikami;

– .....

(należy opisać tu dokumenty, które przedkłada się w załączeniu potwierdzające okoliczności wskazane w pozwie)

*- niewłaściwe skreślić. ** - jako wartość przedmiotu sporu należy podać sumę odpowiadającą trzymiesięcznemu czynszowi najmu, a jeżeli do lokalu przysługuje inne prawo niż najem to sumę odpowiadającą czynszowi najmu dla danego rodzaju lokalu (np. o podobnym metrażu i standardzie położonego w sąsiedztwie, okolicy).

ZAŁĄCZNIK NR 5

WNIOSEK O ZOBOWIĄZANIE SPRAWCY PRZEMOCY DO OPUSZCZENIA MIESZKANIA

....., dnia ..... roku
(miejscowość) (data)

Sąd Rejonowy

w .....

Wydział Cywilny

ul. .....

..... - .....

(kod pocztowy) (miejscowość)

Wnioskodawca: .....

.....

(imię, nazwisko osoby dotkniętej
przemocą w rodzinie, adres zamieszkania) **Uczestnik:**

.....

(imię, nazwisko sprawcy, adres zamieszkania)

Wartość przedmiotu sporu ..... **

WNIOSEK

**w trybie art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie o zobowiązanie sprawcy przemocy
w rodzinie do opuszczenia mieszkania** Wnoszę o:

1. zobowiązanie uczestnika postępowania do opuszczenia mieszkania w miejscowości ..... przy ulicy ..... nr domu ..... nr mieszkania ..... zajmowanego wspólnie z wnioskodawcą, 2. zobowiązanie uczestnika postępowania do zwrotu wnioskodawcy poniesionych kosztów sądowych.

Uzasadnienie

.....
.....
.....

(W uzasadnieniu należy podać dlaczego wnioskodawca domaga się zobowiązania przez sąd uczestnika do opuszczenia lokalu, wskazując na konkretne okoliczności (przemoc w rodzinie) i powołując konkretne dowody na poparcie tych twierdzeń (zeznania świadków z imienia i nazwiska, dokumenty – zaświadczenie lekarskie, kserokopię wypełnionego formularza Niebieskie Karty, umowę najmu lokalu, odpis z księgi wieczystej, itp.). Jako przyczynę wystąpienia z wnioskiem należy wskazać dopuszczanie się aktów przemocy w rodzinie wobec wnioskodawcy, ewentualnie wobec innych osób wspólnie zamieszkujących (np. dzieci) przez uczestnika – podać kiedy i w jaki sposób do przemocy doszło, wobec kogo przemoc była stosowana, jakie były ich skutki (np. uszkodzenia ciała, zniszczenie mienia itp), podkreślić że uczestnik postępowania swym rażąco nagannym (przemocowym) postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie. Należy podać stopień bliskości wnioskodawcy i uczestnika (np. że są małżonkami), wskazać że osoby te razem zamieszkują pod danym adresem, można podać tytuł prawny do lokalu i komu przysługuje np. że mieszkanie jest komunalne oddane w najem małżonkom. Podać liczbę i wiek dzieci lub innych osób wspólnie zamieszkujących.

Uzasadniając żądanie zobowiązania uczestnika do zwrotu poniesionych przez wnioskodawcę kosztów sądowych należy wskazać, że żądanie to jest zasadne z uwagi na treść art. 520 § 2 kpc, a nadto podać, że złożenie wniosku było skutkiem wyłącznie zachowania uczestnika.) **Uwaga!** – powyższe wskazówki należy usunąć przy wypełnianiu wzoru na komputerze.

..... (podpis powoda)

Załączniki:

– odpis wniosku z załącznikami;

– .....

(należy opisać tu dokumenty, które przedkłada się w załączeniu potwierdzające okoliczności wskazane we wniosku)

*- niewłaściwe skreślić.

** - jako wartość przedmiotu sporu należy podać sumę odpowiadającą trzymiesięcznemu czynszowi najmu, a jeżeli do lokalu przysługuje inne prawo niż najem to sumę odpowiadającą czynszowi najmu dla danego rodzaju lokalu (np. o podobnym metrażu i standardzie położonego w sąsiedztwie, okolicy).

ZAŁĄCZNIK NR 6

ZAŚWIADCZENIE LEKARSKIE O PRZYCZYNACH I RODZAJU USZKODZEŃ CIAŁA ZWIĄZANYCH Z UŻYCIEM PRZEMOCY W RODZINIE

Zaświadczenie lekarskie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie

1. Imię (imiona) i nazwisko oraz data urodzenia osoby badanej

.....

2. Adres zamieszkania osoby badanej

.....

3. Rodzaj, seria i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość osoby badanej (jeżeli posiada)

.....

4. Imię, nazwisko i specjalizacja lekarza prowadzącego badanie

.....

5. Imiona i nazwiska innych osób obecnych przy badaniu

.....

.....

6. Pełna nazwa świadczeniodawcy*) wystawiającego zaświadczenie

.....

.....

*) Świadczeniodawca oznacza świadczeniodawcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.).

7. Data i godzina przeprowadzenia badania

.....

8. Data i godzina wystawienia zaświadczenia

.....

9. Opinia o stanie zdrowia osoby badanej, będąca wynikiem przeprowadzonego badania, ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju stwierdzonych uszkodzeń ciała oraz możliwych przyczyn i czasu ich powstania

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
(czytelny podpis i pieczęć lekarza)

na podstawie: <http://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie/informatory-i-poradniki/>

ZAŁĄCZNIK NR 7 WNIOSEK DOWODOWY

....., dnia ..... roku
(imię i nazwisko pokrzywdzonego) (miejsowość) (data)

.....
.....
Sygn. akt.
.....

(dokładny adres do korespondencji)

Sąd Rejonowy/Okręgowy* w
.....*

Wydział Karny
Prokurator Rejonowy/Okręgowy*

w .....*

Komenda Powiatowa/Miejska Policji

w .....*

(należy wskazać właściwy organ prowadzący
postępowanie)

ul. .....

..... - .....

(kod pocztowy) miejscowość)

WNIOSEK DOWODOWY pokrzywdzonego/oskarżyciela posiłkowego*

Na podstawie art. 167 kpk wnoszę o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z:

.....
.....
.....
.....

(należy podać oznaczenie dowodu oraz okoliczności, które mają być udowodnione, np. z przesłuchania świadka Jana Kowalskiego, zam. w....., przy ul..... nr..... na okoliczność konkretnego zdarzenia (np. kłótni między podejrzanym/oskarżonym* a pokrzywdzoną/ym), z dokumentu na okoliczność informacji w nich poświadczonych (np. zaświadczenia lekarskiego na okoliczność obrażeń odniesionych przez pokrzywdzoną/ego), itp.)

Uzasadnienie

.....
.....
.....
.....

(należy uzasadnić dlaczego taki dowód jest niezbędny, jakie konkretne okoliczności miałyby potwierdzać, dlaczego wykazanie istnienia danego faktu ma znaczenie dla sprawy; można także wskazać sposób przeprowadzenia dowodu, np. przesłuchanie Jana Kowalskiego na kolejnym terminie rozprawy).

.....
(podpis pokrzywdzonego/oskarżyciela posiłkowego*)

Załączniki:

- .....
- .....

(należy opisać tu dokumenty, które przedkłada się w załączeniu na potwierdzenie twierdzeń zawartych w uzasadnieniu)

* - niewłaściwe skreślić.

ZAŁĄCZNIK NR 8

WNIOSEK O ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH

....., dnia ..... roku
(imię i nazwisko wnioskodawcy) (miejsowość) (data)

.....
.....
(dokładny adres do korespondencji)

Sygn. akt. ....

Sąd Rejonowy
w .....

Wydział Cywilny

ul. .....

..... - .....

(kod pocztowy) (miejsowość)

WNIOSEK o zwolnienie od kosztów sądowych

Wnoszę o zwolnienie mnie od ponoszenia kosztów sądowych w całości/części tj. ponad kwotę ..... zł* w sprawie.

Uzasadnienie

Wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych uzasadniam tym, że nie jestem w stanie ich ponieść bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego siebie i mojej rodziny.

Mój stan rodzinny, majątkowy i wysokość dochodów wynika z załączonego do wniosku oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania.

.....
.....
.....

(W uzasadnieniu należy również wskazać inne podać okoliczności mające wpływ na aktualny stan majątkowy np. pozostawanie bez pracy, dłuższa choroba itp.)

Uwaga! – powyższe wskazówki należy usunąć przy wypełnianiu wzoru na komputerze.

.....

(podpis pokrzywdzonego)

Załączniki:

- oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania,

- .....

(należy opisać tu dokumenty, które przedkłada się w załączeniu

na potwierdzenie twierdzeń zawartych w uzasadnieniu np.

zaświadczenie z Urzędu Pracy, zaświadczenie lekarskie, itp.)

Uwaga! – powyższe wskazówki należy usunąć przy wypełnianiu wzoru na komputerze.

* - niewłaściwe skreślić, jeśli wnioskodawca domaga się zwolnienia częściowego – należy wpisać ponad jaką kwotę, co oznacza, że do tej kwoty wnioskodawca koszty jest w stanie uiścić.

ZAŁĄCZNIK NR 9

WNIOSEK O ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW EGZEKUCYJNYCH

....., dnia ..... roku
(imię i nazwisko wnioskodawcy) (miejscowość) (data)

.....
.....
(dokładny adres do korespondencji)

Sygn. akt. ....

Sąd Rejonowy
w .....*

Wydział Cywilny
ul. .....

.....
(kod pocztowy) (miejscowość)

WNIOSEK

o zwolnienie od kosztów egzekucyjnych

Wnoszę o zwolnienie mnie od ponoszenia kosztów egzekucyjnych w całości/części tj. ponad kwotę ..... zł* w sprawie.

Uzasadnienie

Prawomocnym wyrokiem Sądy Rejonowego w ..... z dnia ....., w sprawie o sygn. akt ..... orzeczono wobec dłużnika ..... obowiązek opuszczenia lokalu mieszkalnego w miejscowości ....., przy ul ..... nr domu . nr lokalu .....

Wyrok ten podlega wykonaniu w drodze egzekucji przez właściwego komornika, do którego zostanie niezwłocznie skierowany.

Wniosek o zwolnienie od kosztów egzekucyjnych jeszcze przed skierowaniem wyroku do komornika uzasadniam chęcią przyspieszenia postępowania spowodowanego przemocą w rodzinie na moją szkodę, bez dodatkowego późniejszego wzywania o ich uiszczenie, a wysokości tych kosztów wskazuje, że nie jestem w stanie ich ponieść bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego siebie i mojej rodziny.

Dotychczas nie korzystałam/łem* ze zwolnienia od kosztów sądowych.

Mój stan rodzinny, majątkowy i wysokość dochodów wynika z załączonego do wniosku oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania.

.....
.....
.....
(W uzasadnieniu należy również wskazać inne podać okoliczności mające wpływ na aktualny stan majątkowy np. pozostawanie bez pracy, dłuższa choroba itp.)

Uwaga! – powyższe wskazówki należy usunąć przy wypełnianiu wzoru na komputerze.

.....

(podpis pokrzywdzonego)

Załączniki:

- oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania;

- .....

(należy opisać tu dokumenty, które przedkłada się w załączeniu na potwierdzenie twierdzeń zawartych w uzasadnieniu np. zaświadczenie z Urzędu Pracy, zaświadczenie lekarskie, itp.)

* - niewłaściwe skreślić, jeśli wnioskodawca domaga się zwolnienia częściowego – należy wpisać ponad jaką kwotę, co oznacza, że do tej kwoty wnioskodawca koszty jest w stanie uiścić.

ZAŁĄCZNIK NR 10

WNIOSEK O ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH

....., dnia ..... roku
(imię i nazwisko wnioskodawcy) (miejscowość) (data)

.....
.....
(dokładny adres do korespondencji)

Sygn. akt. ....

Sąd Rejonowy

w .....*

Wydział Cywilny

ul. ....

..... - .....

(kod pocztowy) (miejscowość)

WNIOSEK o zwolnienie od kosztów sądowych

Wnoszę o zwolnienie mnie od ponoszenia kosztów sądowych w całości/części tj. ponad kwotę ..... zł* w sprawie.

Uzasadnienie

Wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych uzasadniam tym, że nie jestem w stanie ich ponieść bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego siebie i mojej rodziny.

Mój stan rodzinny, majątkowy i wysokość dochodów wynika z załączonego do wniosku oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(W uzasadnieniu należy również wskazać inne podać okoliczności mające wpływ na aktualny stan majątkowy np. pozostawanie bez pracy, dłuższa choroba itp.)

Uwaga! – powyższe wskazówki należy usunąć przy wypełnianiu wzoru na komputerze.

.....
(podpis pokrzywdzonego)

Załączniki:

- oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania,

- .....

(należy opisać tu dokumenty, które przedkłada się w załączeniu na potwierdzenie twierdzeń zawartych w uzasadnieniu np. zaświadczenie z Urzędu Pracy, zaświadczenie lekarskie, itp.)

Uwaga! – powyższe wskazówki należy usunąć przy wypełnianiu wzoru na komputerze.

* - niewłaściwe skreślić, jeśli wnioskodawca domaga się zwolnienia częściowego – należy wpisać ponad jaką kwotę, co oznacza, że do tej kwoty wnioskodawca koszty jest w stanie uiścić.

ZAŁĄCZNIK NR 11 WNIOSEK O ALIMENTY

....., dnia ..... r.

(miejscowość)

Sąd Rejonowy w .....

Powód: małoletni(-a) ..... PESEL: .....

(imię i nazwisko dziecka) **zastąpiony przez** matkę/ojca

..... PESEL: ..... oboje zam.

.....

(adres zamieszkania)

Pozwany(-a): ....., zam. ....

(imię i nazwisko)

(adres zamieszkania)

Wartość przedmiotu sporu: ..... zł. (należy podać roczną wartość alimentów mnożąc ich miesięczną wartość przez 12 miesięcy)

POZEW O ALIMENTY

W imieniu małoletniego(-j) powoda(-ki) wnoszę o:

- 1) zasądzenie od pozwanego(-j) ..... na rzecz małoletniego(-j) ..... tytułem alimentów kwoty ..... zł miesięcznie, płatnej do rąk matki/ojca małoletniego(-j) ..... poczynając od dnia .....; płatnej do ...go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat;
- 2) wydanie wyroku zaocznego w przypadku przewidzianym prawem;
- 3) nadanie wyrokowi klauzuli natychmiastowej wykonalności; 4) zasądzenie od pozwanego(-ej) kosztów procesu.

Uzasadnienie

W uzasadnieniu należy napisać kiedy się dziecko urodziło, wskazując jako dowód jego akt urodzenia. Należy również podać od kiedy pozwany rodzic był zobowiązany płacić alimenty (ponosić koszty utrzymania i wychowania dziecka) – czy to od rozvodu rodziców, czy – w przypadku gdy rodzice nie brali ślubu – od czasu wyprowadzenia się z domu, czy też od innego momentu. Należy napisać czy alimenty były płacone w niektórych miesiącach czy też nie.

Jeśli chodzi o kwotę alimentów, której można się domagać, to jej wysokość uzależniona jest od usprawiedliwionych potrzeb małoletniego (należy uwzględnić wydatki wynikające z wieku dziecka, np. opłaty za żłobek, opiekunkę, przedszkole, wydatki szkolne, na odzież, wyżywienie, aktywność dziecka np. karnety na basen jeśli dziecko systematycznie pływa, leczenie wynikające ze stanu zdrowia dziecka itp.) oraz od możliwości zarobkowych i majątkowych pozwanego/-ej (osiąganych dochodów, poziomu życia, wykształcenia, wieku).

Trzeba wymienić składniki kosztów utrzymania dziecka i podsumowując określić koszt jego miesięcznego utrzymania (kwotowo). Należy opisać sytuację rodzinną każdego z rodziców (osoby będące na ich utrzymaniu) i zarobkową (czy pracują, gdzie, jaki zawód wykonują, miejsce pracy, wysokość wynagrodzenia miesięcznego, inne dochody i informacje, które mogą mieć wpływ na wysokość alimentów).

.....
(czytelny podpis)

Załączniki:

- 1) pozew i załączniki w 2 egzemplarzach,
- 2) odpis skrócony aktu urodzenia dziecka, jeżeli dziecko jest ze związku małżeńskiego, 3) odpis zupełny aktu urodzenia dziecka - jeżeli dziecko nie pochodzi ze związku małżeńskiego, 4) zaświadczenie o wysokości dochodów rodzica, który składa wniosek.

NOTATKI

